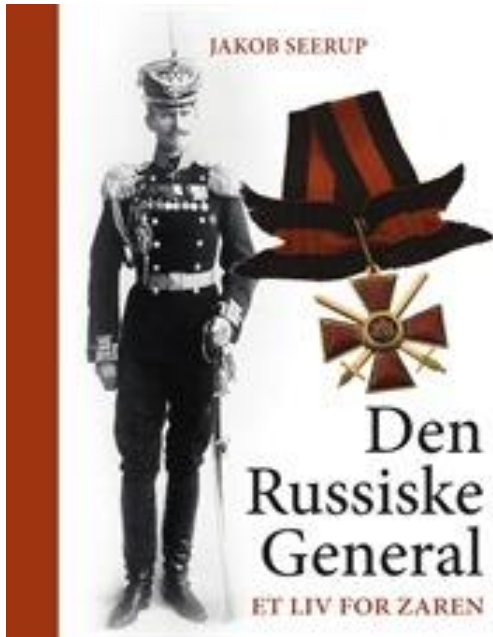

DEN RUSSISKE GENERAL OG HANS UNIFORMER

Jakob Seerup, *Den russiske general. Et liv for zaren*, Syddansk Universitetsforlag 2019, 336 s., ill. ISBN: 978-87-408-3146-7

Af Lars P. Poulsen-Hansen (mag.art. i slavisk filologi)

Jakob Seerup, der indtil slutningen af 2017 var museumsinspektør på Tøjhusmuseet (nu Krigsmuseet)

og nu er leder af Bornholms Museum, har udgivet en meget spændende bog om den russiske general Paul Gudim-Levkovitj, der levede fra 1873 til 1953 og som ung var personlig page for zar Aleksandr III. Han var som bekendt var gift med den danske prinsesse Dagmar, der i Rusland blev kaldt Marija Fjodorovna.

Bogen fortæller om den store samling af russiske uniformer, som den russiske general skænkede Tøjhusmuseet i Dagens fædreland i 1942. Endnu en grund til, at uniformerne blev skænket til Danmark, var den omstændighed, at dronning Alexandrine var datter af Anastasija Mikhajlovna, der var barnebarn af zar Nikolaj I. Og hendes bror havde drevet det hospital i Cannes, hvor generalen havde været indlagt i 1905.

Efter en omskiftelig tilværelse på Tøjhusmuseet er uniformerne nu udstillet i Krigsmuseets Skatkammer. Jakob Seerup skriver i sit forord følgende om samlingen:

”Samlingen og dens historie rummer elementer, der kunne være hentet i klassiske russiske romaner. Det er en historie, der trækker tråde til verdenshistoriske begivenheder og involverer kongelige og kejserlige fra Danmark og Rusland, Frankrig og England og flere andre lande. Det er en historie om æresbegreber og militære idealer fra en længst svunden tid. Og så er det en historie, der først og fremmest rummer en række menneskæbner, hvis historie aldrig før har været rigtigt fortalt eller forstået.”

Den historie fortæller Jakob Seerup nu i detaljer på baggrund af hidtil ubenyttet kildemateriale om generalens og hans families liv. Intet emne lades ubelyst. Jakob Seerup vender hver en sten på generalens og uniformernes vej fra Rusland over Frankrig til Danmark.

Paul Gudim-Levkovitj blev uddannet på Zarens Pageskole eller Pagekorpset, som det rettelig hed, i årene 1887-1894. Det var beliggende i Vorontsov-paladset i Skt. Petersborg. Pageskolen var den fornemste officersskole i riget, og kandidaterne herfra havde det privilegium, at de selv fik lov at vælge, hvilket regiment de ville tjene ved, når de var udnævnt til officerer. De dygtigste pager blev tilknyttet medlemmer af den kejserlige familie som kammerpager, og Paul Gudim-Levkovitj havde

så store evner, at han i 1893 blev udnævnt til kammerpage for zar Aleksandr III. I 1894 startede hans egentlige militære karriere, da han som nyudnævnt løjtnant kom til at gøre tjeneste ved det beredne gardeartilleri. Sin ilddåb fik han i den ulyksalige russisk-japanske krig 1904-05 i Manchuriet, hvor han blev ramt i maven af en japansk kugle. Det medførte flere hospitalsophold, først på et felthospital og endelig på det ovennævnte eksklusive officershospital i Cannes. I kapitlet om Manchuriet citerer Jakob Seerup større stykker af generalens og generalindens upublicerede memoirer, som han har haft adgang til og bringer uddrag af flere steder i bogen, ligesom han her og andetsteds i bogen bringer mange fotos fra familiens scrapbøger – alt sammen hidtil ukendt materiale.

I 1909 blev generalen udnævnt til militærattaché i Athen, hvorfra han bl.a. oplevede Balkankrigen. I maj 1917 blev han hjemsendt til Rusland for at gøre tjeneste ved Generalstaben. Han kom uskadt gennem revolutionsåret 1917 og var den 30. januar 1918 så heldig at blive sendt med en delegation til England, og han vendte aldrig tilbage til Rusland. Fra 1920 boede han i en villa lidt uden for Cannes, og det var her, samlingen af uniformer blev til. Og herfra sendtes den til København tværs gennem det krigshærgede Europa midt under 2. Verdenskrig.

Jakob Seerup har skrevet en udførlig og velunderbygget redegørelse for den russiske general og hans omskiftelige historie, der er virkelig spændende at læse. Og så er den rigt illustreret med samtidige fotografier og naturligvis mange billeder af uniformerne fra samlingen.